

VALORILE PRIORITARE LA TINERII MODERNI

Gabriela REPEȘCO, master în Științe ale Educației, UST

Rezumat. În articol se elucidează actualitatea problemei valorilor la tinerii secolului XXI. Se prezintă instrumentele de identificare a valorilor prioritare, precum și rezultatele obținute în urma prelucrării datelor. Prioritate se acordă în acest articol descrierii organizării experimentului constatativ axat pe stabilirea ierarhiei valorilor la tinerii moderni. Rezultatele curente sunt ilustrate în figuri și se descriu din punct de vedere calitativ. Raționamentele deduse în baza judecăților de valoare asupra datelor constatative sunt codificate în concluzii.

Cuvinte cheie: valori, ierarhia valorilor, independență, tineri.

Abstract. The article elucidates the topicality of the issue of values for young people in the 21st century. The tools for identifying priority values are presented, as well as the results obtained from data processing. Priority is given in this article to the description of the organization of the ascertaining experiment focused on establishing the hierarchy of values in modern young people. The current results are illustrated in the figures and are qualitatively described. The reasonings inferred from the value judgments on the ascertaining data are codified in the conclusions.

Keywords: values, the hierarchy of values, independence, youth.

Prioritățile epocii actuale și perspectivele societății cunoașterii determină creșterea continuă a responsabilității învățământului superior față de tineri, ca principali beneficiari ai educației. În ultimele decade asistăm la creșterea substanțială a numărului de persoane incluse în învățământul terțiar. Această realitate constituie o reală provocare pentru universitățile din întreaga lume, care sunt chemate să furnizeze educație de calitate unei populații extrem de diverse din punct de vedere socio-economic, cultural, etnic, moral și intelectual.

Actualmente, în condițiile unei societăți moderne, însușirea de către tineri a unor cunoștințe legate de sistemul de valori promovat de societățile democratice, stimularea dezvoltării personale continue și conștiențe și formarea unor abilități sociale noi care să facă legătură armonioasă între sistemul de valori democratice și valorile personale dezvoltate de-a lungul procesului de educație. Este important cum orice acțiune de învățare continuă pornește de la nivelul de pregătire și de la experiența de viață a tinerilor, de la valorile lor, de la principiile lor de viață, de la mediul lor social, economic și spiritual deoarece orice tânăr dispune de exercițiul asumării responsabilității asupra propriei sale existente și a altora, fie a celor din familia sa, fie a celor din instituții în care lucrează [8].

Cercetările temeinice privind fenomenul valorii debutează în Epoca Renașterii și posedă o largă arie de abordări, însă prioritate istorică și științifică îi aparține filosofiei. Cercetătorul V. Pâslaru [6] susține că totalitatea lucrurilor semnificative pentru om: un lucru este recunoscut valoare abia în momentul în care omul se raportează în mod personal la acest lucru. Experiența personală este condiționată de valorile prioritare ale personalității,

or, comportamentul omului este „monitorizat” de blocul de orientare, nucleul căreia incumbă anumite valori.

În cercetarea dată am analizat rezultatele obținute în urma chestionării a 70 de subiecți cu vârsta cuprinsă între 20-38 ani din instituții de învățământ superior, care au participat benevol, manifestând motivație și responsabilitate pe tot parcursul chestionării.

Participarea subiecților la cercetare a fost făcută în baza consimțământului acestora, după ce au fost informați despre scopul cercetării, despre obligația de a le respecta confidențialitatea și dreptul lor de a se retrage din cercetare. Investigația a fost realizată în perioada 2019-2020.

Abordarea problemei cercetate a implicat utilizarea următoarelor instrumente de psihodiagnostic: Testul *Valorile și scopurile mele* [4], Chestionarul *Valorile profesionale* (după D. Super) [2].

Tinerii implicați în cadrul experimentului de constatare au primit testul *Valorile și scopurile mele*, care conține o listă cu 37 valori în scopul identificării celor mai importante valori și scopuri pentru tineri, aceștia fiind rugați să bifeze căsuțele din stânga fiecărei valori care este importantă pentru ei, doar cele după care își trăiesc viața sau sunt hotărâți să își trăiască viața.

În urma prelucrării datelor la testul *Valorile și scopurile mele* au fost obținute următoarele rezultate, care mai apoi au fost aranjate în ordine ierarhică: de la cel mai mult accesate - la mai puțin accesate. Rezultatele obținute la etapa de constatare în urma testării tinerilor sunt ilustrate în figura 1.

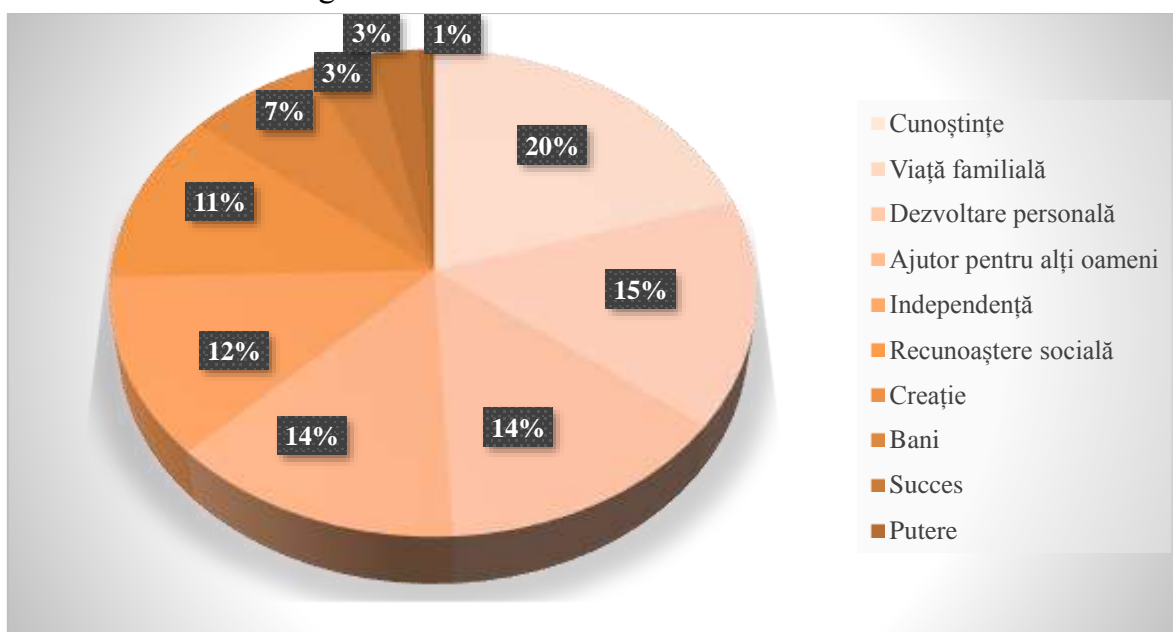

Figura 1. Distribuția rezultatelor privind ierarhizarea valorilor prioritare la tineri (după datele testului *Valorile și scopurile mele*)

În figura 1 sunt reprezentate rezultatele în (%) obținute în urma prelucrării datelor la testul *Valorile și scopurile mele*, înregistrate de către eșantionul cercetat. Datele au fost aranjate în ordine descrescătoare, în dependență de importanța valorii date pentru fiecare

subiect. Astfel, observăm că pe în urma prelucrării statistice a datelor experimentale în poziția de top tinerii testați plasează *cunoștințele*, în proporție 20 %. Deținerea cunoștințelor ne ajută să ne formăm propria opinie asupra evenimentelor, să ierarhizăm valorile și scopurile noastre prin construcția propriilor cunoștințe, să manifestăm gândire independentă în luarea unor decizii și să promovăm valorile personale. Potrivit rezultatelor ilustrate în figura de mai sus, putem deduce următoarea valoare importantă pentru tineri, *viața familială* - 15% care se plasează pe locul 2 în ierarhia stabilită, fiind o diferență de 5% în comparație cu valoarea de top stabilită. Principalele valori ale personalității se cultivă în cadrul familiei, de aceea a fi un bun familist și un bun părinte este o misiune nobilă care necesită, pe lângă o pregătire anterioară în acest scop, multă dăruire, dragoste, perseverență, muncă și învățare permanentă. Valorile promovate în familie stau la baza dezvoltării personalității, acestea și pun amprenta în dezvoltarea multiaspectuală a personalității.

Dacă e să analizăm în continuare figura 1 observăm diferența de 1% la două valori promovate de tinerii implicați în experiment: *dezvoltarea personală* și *ajutor pentru alți oameni* ocupă aceeași poziție, fiind în proporție de 14%.

Independența reprezintă o valoare care se regăsește printre pozițiile de top, rezultatele constituie 12%, cu o diferență de 2% în comparație cu cele două valori menționate anterior, aceasta fiind o trăsătură de personalitate ce permite gestionarea corectă a timpului, activităților, satisfacerii dorințelor personale, obligațiilor și responsabilităților tinerilor. Cercetătoarea U. Șchiopu [10, p.360-361] susține ideea că omul care se află în permanență sub influența educației poate ajunge la un grad de independență care îi conferă responsabilitate socială. Următoarea valoare cu o diferență nesemnificativă este *recunoașterea socială*, în proporție de 11% din întreg lotul experimental. *Creația* are un rol important în viața omului, aceasta îi oferă posibilitatea de a crea un rezultat original, iar la baza acestei valori se regăsește gândirea independentă precum și viceversa, dacă e să ne referim la lotul cercetat, această valoare deține 7%. *Banii și succesul* sunt valori care se regăsesc în poziții marginale conform rezultatelor acestea sunt pe aceeași poziție și au obținut 3%. Astfel, putem presupune că pentru subiecții testați banii ca valoare sunt doar un mijloc de recompensă pentru munca efectuată. Pe ultima poziție a ierarhiei obținute conform datelor testului Valorile și scopurile mele se regăsește *puterea* ca valoare – 1%.

Un alt instrument folosit în cadrul cercetării a fost chestionarului Valorilor profesionale după D. Super, tinerii chestionați au primit online chestionarul valorilor profesionale (după D. Super), fiind rugați să noteze răspunsul care li se potrivește pe o scală de la 5 la 1, în funcție de gradul de semnificație pe care îi atribuie, fiecare caracteristică profesională descrisă în afirmațiile de mai jos (5 - foarte important; 4 - important; 3 - de importanță medie; 2 - puțin important; 1 – neimportant).

În continuare vom prezenta figura 2, care include distribuția rezultatelor privind ierarhizarea valorilor prioritare la tineri (date în baza chestionarului Valorilor profesionale după D. Super) la întreg lotul experimental. În partea dreaptă a figurii este stabilită o ordine

ierarhică a valorilor obținută în urma prelucrării statistice a datelor conform chestionarului prezentat anterior. Rezultatele obținute sunt prezentate în %, cât și în dependență de numărul de persoane, în ordine descrescătoare.

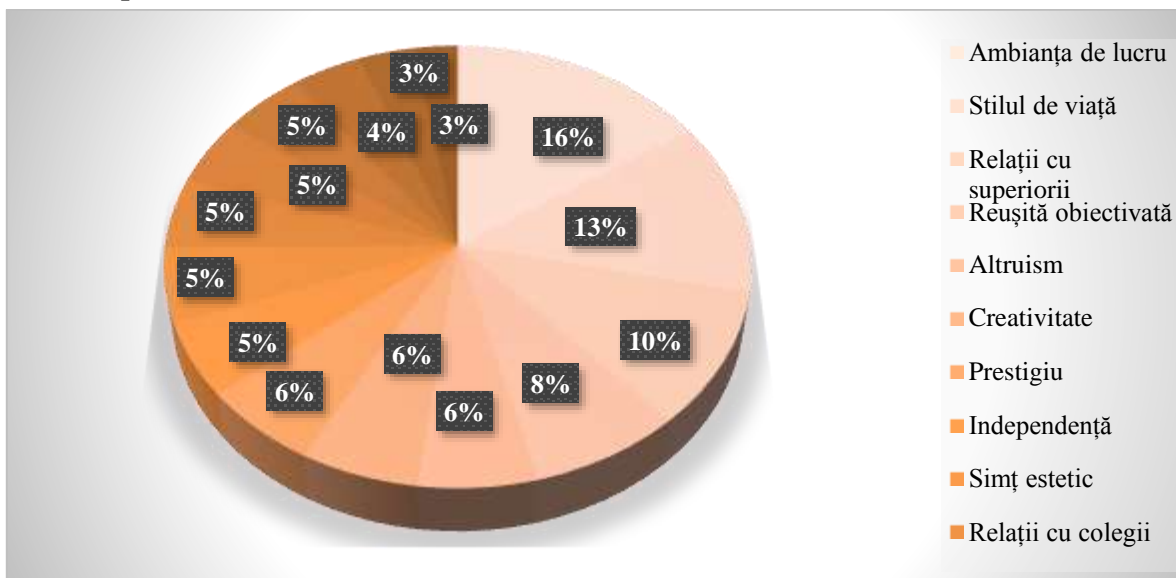

Figura 2. Distribuția rezultatelor privind ierarhizarea valorilor prioritare la tineri
(date în baza chestionarului Valorilor profesionale după D. Super)

Analizând rezultatele obținute în urma aplicării chestionarului Valorilor profesionale (după D. Super), am stabilit ierarhia valorilor prioritare la tinerii din cadrul grupului experimental. Astfel, în urma prelucrării datelor am stabilit că în cadrul grupului chestionat, din cele 15 valori care le conține chestionarul - 16% din subiecți au plasat *ambianța de lucru* pe locul de top al propriei ierarhii. Pe locul 2 al ierarhiei valorilor proprii 13% din subiecții ai grupului experimental au plasat *stilul de viață*, cu o diferență de 3% în comparație cu prima valoare. Pe locul 3, observăm că 10% din subiecți au plasat *relația cu superiorii*, la fel cu 3% mai puțin decât valoarea precedentă. Pe locul următor, 8% din subiecți au plasat *altruismul*, în continuare observăm că 3 valori se regăsesc cu același rezultat, mai exact 6% din subiecți plasează *independența*, *prestigiul* și *creativitatea* pe poziția 6. Cu o poziție mai jos se regăsesc 5 valori plasate pe aceeași poziție și cu același rezultat: *simț estetic* – 5%, *relații cu colegii* – 5%, *stimulare intelectuală* – 5%, *siguranță* – 5%. Cu o poziție mai jos este plasată *varietatea* ca valoare, în proporție de 4%, cu 1% mai puțin decât cele 4 valori menționate anterior. Pe ultimele poziții 3% din subiecți au plasat *avantajele materiale* pe penultimul loc, iar pe ultima poziție cu același procentaj observăm *conducerea* ca valoare a personalității.

Concluzii

În concluzie putem afirma că valorile nu există niciodată separat, ci sunt integrate în sisteme de valori. Orice valoare determină alte valori, la rândul său fiind determinate de alte valori. Fiecare dintre noi are o proprie ierarhie a valorilor deținute, iar aceasta ierarhie este unică pentru fiecare individ. Rezultatele obținute în urma aplicării celor două instrumente de

psihodiagnostic: Testul Valorile și scopurile mele și Chestionarul Valorile profesionale (după D. Super) denotă faptul că tinerii chestionați plasează printre valorile de top cunoștințele, viața familială, dezvoltarea personală, ambianța de lucru și stilul de viață.

Bibliografie

1. Antoci D. Educația prin valori și pentru valori. Suport de curs. Chișinău: S.n. Tipogr. Pulsul Pieței, 2018. 260p. ISBN 978-9975-3223-3-1.
2. Chestionarul Valorilor (după D. Super) [citat: 20.07.2020]. Disponibil: https://www.academia.edu/9697623/chestionare_psihosociologie_schwartz_values_survey_inventar_de_valori_profesionale_d.e._super_modelul_circumplex_al_valorilor_interpersonale
3. Cristea S. Educație prin și pentru valori. În: Revista de teorie și practică educațională Didactica Pro. Educație prin și pentru valori, nr.1 (35) 2006, pp. 56-58. ISSN 1810-6455. [citat: 05.07.2020]. Disponibil: http://www.prodidactica.md/revista/Revista_35.pdf.
4. Golovei A. Testul Valorile și scopurile mele [citat: 18.08.2019]. Disponibil: <http://www.test.psi-hologie.md/tests/20170205>
5. LAROUSSE. Marele dicționar al psihologiei. Trad. Ardeleanu A., Dorneanu S. ș.a. București: Ed. Trei, 2006. 1358p. ISBN 978-973-707-099-9.
6. Pâslaru V. Valoare și educație axiologică: definiție și structurate În: Revista de teorie și practică educațională Didactica Pro... Educație prin și pentru valori, nr.1 (35) 2006, pp. 5-10. ISSN 1810-6455. [citat: 05.07.2020]. Disponibil: http://www.prodidactica.md/revista/Revista_35.pdf.
7. Petre A. Filosofia valorii. București: Fundația Regele I, 1945. 240 p.
8. Schifirneț C. Educația adulților în societatea modernității tendențiale [citat 25.07.2020]. Disponibil: https://www.academia.edu/5926128/Educa%C5%A3ia_adul%C5%A3ilor_%C3%AEn_societatea_modernit%C4%83%C5%A3ii_tenden%C5%A3iale.
9. Silistraru N. Valori moderne ale educației. Chișinău: Inst. de Șt. Ale Educației, 2006.176 p. ISBN 978-9975-9685-0-8.
10. Șchiopu U. Dicționar enciclopedic de psihologie. București: Ed. Babel, 1997. 740 p. ISBN 973-48-1027-8.